

§ 265.

TERTIA: DISPOSITIO MEDITATIONIS AD CONTEMPLATIONEM NON HABET NOBIS CERTUM TEMPUS.

Tertiò. Meditationis dispositio ad certam *temporis* mensuram revocari nequit, ita ut sufficiens sit pro transitu ad contemplationem. Tum quia breviori tempore plus, et longiori minus proficere potest meditatio, pro ratione fervoris, vel teporis, et majori vel minori necessitate purgationis. Tum quia contemplatio est donum gratuitum, nulli quantumvis bene disposito debitum, quod citius vel tardius, aliquando vel nunquam, ob fines soli Deo cognitos concedi solet. Et Gazæus corrigit Cassianum, *Collat.* XII, c. 15, tempus sex mensium pro obtinendâ perfectione castitatis, saltem ut possibili, assignantem et Deo quasi tempus determinantem, ex Ludovico a Ponte, *in Vitâ P. Alvarez*, c. 42, ubi ait: « Suspectum est universim asserere eos qui hac vel illâ industriâ tot annos aut menses utantur, hæc aut illâ a Deo munera aut certum aliquem virtutis gradum assecuturos. »

MALE ERGO HOC TEMPUS AB ALIQUIBUS DEFINITUR.

SCHOLIUM. Quare audiendi non sunt, si qui reperiuntur qui dicant pro transitu ad contemplationem sufficere quòd quis meditationi per duos annos aut quatuor vel sex menses vacaverit; et cùm in prologo Theologiæ mysticæ inter opera S. Bonaventuræ legatur, sufficere ut per unum vel duos menses quis se in meditatione exerceat, ut ad contemplationem unitivam assurgat, ex hoc ipso apparet quòd hæc Theologia Mystica S. Bonaventuræ falsò ascribatur, maximè cùm in ceteris ejus operibus nil occurrat quòd hanc doctrinam redoleat: et bene observat Cardinalis Bona, *in Viâ comp.*, c. 10. S. Theresiam per duodeviginti et ejus Confessarium Balthasarum Alvarez per sexdecim annos in meditatione laborasse, donec ad contemplationem assumerentur.

§ 266.

QUARTA: CONTEMPLATIO OBTINENDA DEO RELINQUENDA EST.

Quartò. Non tantùm quoad tempus et modum, sed etiam quoad substantiam contemplationis obtinendam *relinquenda est Deo decisio*: nos solùm solliciti esse debemus ut per meditationes nos disponamus, ne tanto bono impedimento ponamus. Quippe contemplatio, suppositâ etiam per meditationem nostrâ dispositione, tanquam nova gratia humiliter quidem peti et per gratiam non impediri, obtineri autem ut debita et acquiri nequit. « Non enim est legentis, atque meditantis, ait Auct. *Scal. claustr.*, c. 13, hanc sentire dulcedinem (contemplationis) nisi data fuerit desuper. » Et S. Theresia, *Vit.*, c. 22, ait sibi displicere quòd aliqui libri de oratione tractantes doceant, animam, licèt ex se ad contemplationem tanquam opus supernaturale eluctari non posset, posse tamen se juvare, spiritum ab omni re creatâ elevando, et post multos annos in viâ purgativâ et illuminativâ transactos se humiliter exaltando; quia hæc doctrina infert defectum humilitatis, dum quis se vult elevare, antequam a Deo elevetur, et se angelis quasi coequare ac erroneè putare, se proprio labore tantum bonum mereri posse.

§ 267.

QUINTA: MEDITATIO DEBET ESSE AFFECTIVA.

Quintò. Ut autem *meditatio* ad contemplationem disponere possit, potiùs *affectiva* quàm *intellectiva*, et aspirationibus jaculatoriis, quæ sunt actus *anagogici*, inflammata et quasi semper, diu noctuque continuata esse debet. Hoc enim modo ignis divini amoris cor ut pabulum desiccat et per scintillas

exardescere facit, ut per ignem cœlitus delapsus novum excitetur incendium. Unde Card. Bona, in *Viâ comp.*, c. 5, ait : « Viam compendii ad Deum ad culmen mysticæ theologiæ, ad intimam cum Verbo unionem esse motus *anagogicos*, et exercitium aspirationum; quod probat c. 9. Revocatio si quidem ad interiora sua, mediante aspirationum activitate, inferioris hominis capacitate et elevatâ ad Deum mente motibus *anagogicis*, affectuque succenso, spiritus rationalis a vinculis passionum et fallaciis sæculi expeditus ad cœlestia perlustranda lumen internum dirigit, et ad statum transit altissimæ et divinæ contemplationis. »

§ 268.

SEXTA: MEDITATIO VIRTUTES IMPLANTARE DEBET.

Sexto. Meditatio hæc non solum affectiva, sed etiam *efficax* esse debet, ita ut dirigatur ad delenda peccata et reliquias peccatorum, ad refrænandas et eradicandas pro possibili passionibus, et virtutes, maximè humilitatem, implantandas: sine quâ dispositione frustra contemplationis gratia expectatur; unde S. Gregorius, l. 6 *Mor.*, c. 17, docet: « Prius mens ab appetitu gloriæ temporalis, atque ab omni carnalis concupiscentiæ delectatione tergendâ est, et tunc ad arcem contemplationis erigenda. Unde et cum lex accipitur, populus a monte prohibetur, ut videlicet, qui infirmis adhuc mentibus terrena desiderat, considerare sublimia non præsumat. » Idem docet S. Thomas, 2, 2, q. 180, a. 2. Et Alvarez, l. 5, de *Contempl.*, p. 1.

§ 269.

ANIMA SIC DISPOSITA PER MEDITATIONEM, DEO EAM VOCANTE, CONTEMPLATIONI VACARE POTERIT.

Quòd si anima modo hucusque explicato per meditationem

satis bene disposita fuerit, expediens et sanctum est, accedente speciali Dei ad contemplationem vocantis inspiratione, humiliter illi conformari et pro tunc meditationem seponere. 1° Enim hoc innuit S. Scriptura, dum nos ad contemplationem invitat, uti patet ex textibus, § 252, allegatis; 2° Idem docent PP. S. Dionysius, *Theol. Myst.*, c. 1. Timotheum instruit, ut prætermisiss omnibus creatis *ad divinarum tenebrarum radium, qui omni essentiâ superior est, contendat.* Auctor *Scal. claustr.*, c. 10, de contemplatione agens ait: « Vult siquidem Deus, ut eum oremus et ut ei adveniendi et præstolanti ad ostium aperiamus sinum voluntatis nostræ, et ei consentiamus. » Richardus, de *Prop. ad contempl.*, c. 83, 84, l. 1, de *Cont.*, c. 2, ait: « Hæc autem arca fœderis divino magisterio fabricatur et deauratur, quando humana intelligentia divinâ inspiratione et revelatione ad contemplationis gratiam promovetur. » 3° Sumitur 1° ex S. Thomâ, qui, 2, 2, q. 180, a. 4, statuit quòd « Contemplatio promittitur nobis actionum omnium finis atque æterna perfectio gaudiorum: quæ quidem in futurâ vitâ erit perfecta, quando eum videbimus facie ad faciem, unde et perfectos beatos faciet: nunc autem contemplatio divinæ veritatis competit nobis imperfectè videlicet per speculum et in ænigmate: unde per eam fit nobis quædam indicatio beatitudinis, quæ hic incipit ut in futuro contineatur. Ergo illam acceptare competit; 2° Meditatio laboriosè per discursum quærit veritatem, quando per simplicem intuitum haberi nequit: ergo quando eam Deus per hunc offert, frustra per illam inquiritur; 3° In viâ meditationis incedendum est aspirando ad contemplationem: ergo a ratione alienum est, tunc meditationi inhærere, cum sponsus nobis per contemplationem occurrat. »

§ 270.

REGULÆ PRO TRANSITU AD CONTEMPLATIONEM.

Ne autem præproperè nimis a viâ meditationis recedamus, regulæ sequentes observandæ erunt.

PRIMA : SPECIALIS VOCATIO.

Primò. Discerniculum fundamentale pro transitu ritè faciendi a meditatione ad contemplationem sumendum est a speciali Dei *vocatione* et inspiratione. Constat enim ex § 256, hanc vocationem requiri, quæ si desit, non nisi temerè quis ad contemplationem conaretur et solâ oratione vocali aut mentali contentus esse deberet; si tamen hæc vocatio adsit, etiam non nisi temerè quis se a contemplando excusaret. Uti docent Blosius, *in epis. sub fin. farrag.*, Alvarez, l. 3, *de Contempl.*, p. 3, c. 13; Joannes a Jesu Maria, *Th. myst.*, c. 3.

SCHOLIUM. Major difficultas consistit in discernendo an anima vocetur a Deo ad contemplationem, et in eam ingredi debeat cum humili fiduciâ, vel non vocetur et ab eâ se retrahere debeat cum modestiâ. Tria signa certa et clara, quibus illud facilè discerni queat, indicat S. Joan. a Cruce, *Ascens. ad Mont.*, l. 2, c. 13 et 14. *Primum* signum est quòd anima ad contemplationem *sufficienter disposita* ampliùs meditari non possit. Signum autem illud, si solum sit, fallax est et non sufficit ut quis discernere possit an vocetur a Deo ad contemplationem. Nam impotentia ad meditandum nasci potest vel a tepiditate, vel a negligentia in attendendo ad pietatis officia, ut sæpe accidit: necesse est igitur huic primo signo adjungi *Secundum* quod est ut anima, quæ nec meditari, nec de rebus supernaturalibus ac divinis discurrere potest, simul a dissipatione et rerum terrenarum gustu se præbeat alienam. Denique *tertium* et potissimum signum, sine quo alia duo nihil quoad contemplationem amplectendam probant, est quòd anima orationi incumbat cum aspectu ad Deum affectuoso: quem aspectum idem Sanctus *attentionem* ceu *notitiam affectuosam in pace et quiete vocat.*

§ 271.

SECUNDA : VOCATIONI HUIC OBEDIENDUM EST.

Secundò. Quando constat de hac vocatione speciali, illi

obtemperandum est et per viam contemplationis illi ut specialissimæ gratiæ cooperandum. Cùm enim per se loquendo via orationis per contemplationem multò sit perfectior, quàm per meditationem, et Deus per illam spiritum promovere velit, non humilitas, sed pusillanimitas et pigritia foret, vocationi divinæ non sine magno lucro cessante, et damno forsitan emergente, repugnare. Quare S. Joannes a Cruce, *in Præm. ascens. ad mont. Carm.*, conqueritur: « Aliqui Confessores et Patres spirituales, eò quod inscii sint et inexperti viæ hujus, offendiculo et damno potiùs quàm auxilio solent esse hujusmodi animabus. »

§ 272.

TERTIA COGNOSCENDA HÆC VOCATIO.

Tertiò. Ad cognoscendam porrò hanc specialem vocationem, opus est *discretionem spirituum*, de quâ alibi sermo erit. Pro nunc sufficiat regula ab Alvarez, l. 5, *de Contempl.*, p. 2, c. 13, tradita: « Tunc potest quis ad hoc genus orationis accedere, cùm spiritualis magister post sufficientem notitiam profectus ejus ita faciendum esse censet: cùm internis inspirationibus et satisfactione quâdam mentis ad illud provocatur: cùm multò tempore aridus in meditatione fuit, et Deum simpliciter aspiciens ac amoris inhærens magis proficit, et robustior ad proterendum sæculum ac ad despicientiam sui ipsius, et ad omnem virtutem invenitur. »

§ 273.

QUARTA : ALTERUM SIGNUM.

Quartò. Nisi anima interiori et exteriori mortificatione ac profectu in probationibus Dei purificata fuerit, pro peccatis satisfecerit, eorum reliquias deleverit, passiones subjugaverit, peccare saltem deliberatè desierit et in virtutibus, maximè

humilitate, multum profecerit, vix inspiratio divina, rapiens ad contemplationem, supponi potest, nisi in casu raro et extraordinario. Patet hoc ex dictis § 265.

§ 274.

QUINTA: CONTEMPLATIO HABET SUAM LATITUDINEM.

Quintò. Contemplatio, supposità etiam vocatione et proportionatà dispositione potest adhuc esse vel imperfecta solum et inchoata, vel perfecta: item vel ordinaria, vel extraordinaria. Nam contemplatio in toto suo genere non differt logicè a meditatione, sed tantum moraliter, scilicet secundum id quod notabiliter prævalet et permanenter: quippe meditatio sæpe aliquid de contemplatione imperfectà participare potest, et contemplationi etiam perfectæ meditatio aliqua immisceri, imò sæpe cum illà alternare debet.

REFUTANTUR ERRORES QUIETISTARUM.

SCHOLIUM. Michael Molinos propositiones damnatas sequentes, præter alias, docuit: scil. prop. 21. «In oratione manendum est in fide obscurà et universali, cum quiete et oblivione omnis alterius cogitationis particularis et distinctæ attributorum Dei et Trinitatis, atque standum in præsentia Dei, ad eum adorandum, amandum atque illi serviendum; verum sine productione ullorum actuum: Deus namque id genus rebus non delectatur.» Item prop. 22. «Non est hæc cognitio fidei actus quispiam productus a creaturâ, sed cognitio quædam illi a Deo data, quam creatura non novit se habere, neque adeo postea se habuisse: idemque dicendum de amore.» Item prop. 23. «Qui semper est in primo (gradu lectionis) nunquam transit ad secundum (meditationis) qui semper est in secundo, nunquam ad tertium pertingit, quæ est contemplatio nostra acquisita, ubi consistendum est totâ vitâ, dummodo Deus non trahat animam, nihil tale expectantem, ad contemplationem infusam: et hac cessante redeundum est animæ ad gradum tertium, et in eo consistendum, non amplius revertendo ad secundum aut primum.» Similes errores damnavit Innocentius XII in Archie-

piscopo Cameracensi, viro aliàs magno et suos errores sanctè revocante. Aiebat enim in prop. 15. «Meditatio constat discursibus activis, qui a se invicem facilè distinguuntur.... Ista compositio actuum discursivorum et reflexivorum est propria exercitatio amoris interessati.» Et in prop. 16. «Datur status contemplationis adeò sublimis, adeòque perfectæ, ut fiat habitualis, ita ut quoties anima actu orat, sua oratio sit contemplativa, non discursiva. Tunc non amplius indiget redire ad meditationem, ejusque actus methodicos.»

ADHORTATIO AD CONTEMPLATIONIS DISPOSITIONEM.

COROLLARIUM. Optimus modus aspirandi ad contemplationem est, ferventer aspirare ad perfectionem: qui enim in omnibus perfectè operari studet, ante omnia Deum sine modo amare contendet et ut eum sic amet, magis magisque illuminari et inflammari rogabit; quod ut fiat, studiosè orationi vocali et mentali, aspirationibus et jugi Dei præsentia vacabit; neque ad hoc curiositate, sed affectu, non sterili, sed cum effectu, quantum cum divinâ gratiâ potest, feretur: hinc in omnem mortificationem intentus peccata etiam minima saltem deliberata vitabit, vitia eradicabit, distractiones fugiet, omnia creata contemnet, ipsas cœlestes delicias gulosè non appetet, sed humili corde in divinum beneplacitum se totum resignabit, quæ optima est ad contemplationem dispositio, quæ vel donabitur, vel si eâ non ornetur, non ideo in perfectione suâ deficiet; cum enim in dono contemplationis perfectio non consistat, Deus hoc illi denegare, ejusque defectum per amorem in humilitate securiùs custoditum supplere poterit: uti enim S. Gregorius, l. 6 Mor., c. 17, ad illud: «Ingredieris in abundantia sepulcrum,» observat: multis quidem prodest contemplatio, sed non aliis, quibus satius est, quòd amoris impetus humilitatis pondere fulciatur, veluti anchorâ, quam in divini amoris littore charitas astringat. Et S. Theresia, in Viâ perf., c. 17, monet: «In humilitate, mortificatione, abdicatione aliisque virtutibus, semper est securitas: nihil timendum, nec periculum est, non perveniendi ad perfectionem, æquè ac multum contemplativi.... securæ sitis, faciendo quod in vobis est, et præparando vos ad contemplationem cum perfectione prædictâ si Dominus dare nolit (puto autem, non denegaturum, si vera est abnegatio et humilitas), reservatum vobis hoc delictum, ut conferim obtinendum in cœlo.»

§ 275.

CONTEMPLATIO CHERUBICA QUID?

A generalissimâ contemplationis divisione in *ordinariam* et *extraordinariam* ad magis specialem progredimur, et quia utraque vel est *cherubica* seu intellectiva, vel *seraphica* seu affectiva, a *cherubica* seu *intellectivâ* incipimus, quæ est contemplatio, in quâ licet duo actus partiales intellectûs et voluntatis reperiantur, eminet tamen magis quod intellectuale est.

EXPLICATUR.

SCHOLIUM. Duo hi termini *cherubica* et *seraphica* etymologiam suam accipiunt a duobus primis primæ hierarchiæ cœlestium spirituum choris. Seraphini sunt, in quibus eminet magis et excellit ardor amoris, quàm lux scientiæ, quamvis utrâque gaudeant perfectione. Cherubini vocantur, veluti plenitudo scientiæ, ubi magis splendet lux intellectualis, quàm ardor amoris, licet hoc et illâ polleant. Pari ratione in contemplatione, quæ fide constat vivâ et charitate incensâ modò hic, modò ille actus magis emicat et tunc, qui est supereminens lux intellectualis fidei vivæ, dicitur contemplatio *cherubica* seu intellectiva: si verò supereminet quod est magis affectuosum et accensum charitatis, dicitur contemplatio *seraphica* seu affectiva.

§ 276.

CONTEMPLATIO CHERUBICA QUOMODO FIAT.

Contemplatio *Cherubica* pro necessario fundamento habet fidem, seu habitum infusum circa res divinas et revelatas cui Theologia, suis explicationibus, aliquod lumen affundere potest. His per tria dona Spiritûs S. scilicet intellectûs, scientiæ et scientiæ contemplatio addit novam lucem intellectualem, claram et calorificam, quæ lumini fidei unita elevat et exaltat

eximiè intellectum, ut veritates divinas revelatas novo modo, novâ luce, novâ vivacitate et novo in omnibus incremento cognoscat. Lux hæc contemplationis est clara, certa, fortis, pacifica, delectans, purâ et principium cognitionum, quæ vitam et mores ad meliora excitant: est practica, intellectum sic illuminans, ut voluntatem simul calefaciat, emolliat, liquefaciat et recreet, animam teneritudine afficiat et intentionem rectificet, ut solum Deum in omnibus suis desideriis, verbis et operibus requirat. Et quemadmodum radio solis meridiano conclave aliquod tenebricosum ingresso, ubi aliquis infirmus tristis jacet, conclave subito inlarescit, aer purificatur et infirmus lætitiâ perfunditur: ita in hujusmodi contemplativo hac luce contemplationis ejus ignorantia illuminantur, affectus purificantur, intentio rectificatur, cor pacificatur, mens illustratur, et antea nec cognita, nec intellecta, divina pariter et humana cum novis suis excellentiis aperiuntur. Ita contemplationem cherubicam describit P. Godinez, *in prax. Th. Myst.*, l. 5, c. 1, quam eodem ferè modo exhibet uterque Victorinus; Hugo, l. 2 *de Anim.* c. 20: « Cùm cœperit mens per puram intelligentiam semetipsam excedere et illam incorporeæ lucis claritatem tota intrare, et in his quæ intrinsicus videt, quemdam intimæ suavitatis saporem trahere, et ex eo intelligentiam suam condire et in sapientiam vertere; in tantum in hoc *mentis excessu pax illa quæ exsuperat omnem sensum*, invenitur atque obtinetur, ut fiat silentium in cœlo. » *Apoc.*, viii, 1: « Nihil sensualitas, nihil agit imaginatio, sed omnis inferior vis animæ proprio interim viduatur officio. » Et Richardus, l. 4 *de Contempl.* c. 12: « Si fidei nostræ arcana quæ vel ipsi per revelationem didicimus, vel a Theologis viris accepimus, assuescimus in contemplationem adducere, tunc eveniet, si Deus det, in eorum admirationem animum nostrum suspendere et pascere, humiliare et in divinatorum desiderium acriter inflammare. » Exempla Sanctorum in hac contemplatione excellentium in S. Theresiâ et S. Joanne a Cruce ex eorum libris habemus

SCHOLIUM. Contemplatio cherubica circa mysterium SS. Trinitatis, Incarnationis, Eucharistiæ etc., versari potest, cujus praxin circa hæc singula nunc explicabimus.

§ 277.

PRAXIS CONTEMPLATIONIS SS. TRINITATIS.

Contemplatio SS. Trinitatis pro fundamento habet fidem quæ nos docet Deum, in essentiâ unum, esse trinum in personis realiter distinctis, quæ sunt, Pater, Filius, et Spiritus Sanctus. Pater ingenitus est principium fecundâ generatione producens unigenitum suum Filium, Patri consubstantialem et omnino æqualem, Pater et Filius, licet duæ sint personæ realiter distinctæ, in ratione tamen spirandi Spiritum S. sunt unum principium, quandoquidem unâ eademque voluntatè, uno eodemque actu eum producent. Ad hæc Spiritus S. etsi non generet ut Pater, nec spiret producendo ut Pater et Filius, intelligendo et amando naturaliter, sed essentialiter, tamen bonus, sapiens ac sanctus est ut Pater et Filius, illisque consubstantialis in omnibus, et unus ac idem Deus. Hæc omnia probat Theologia et unitatem essentiæ in tribus personis explicat aequaliter per tres potentias, intellectum, voluntatem et memoriam in unâ animâ adeoque obscuræ fidei aliquam lucernam affert. Denique in animabus contemplativis, dum mysterium SS. Trinitatis sub fidei umbrâ non sine adminiculo lucernæ Theologiæ vident, tunc illis aliquoties supervenit quædam de hoc mysterio lux clara, calorifica, splendens, pacifica et jucunda, supremum hoc arcanum multâ cum vivacitate representans: insuper in eo, veluti in speculo divino intuentur plurimas novas veritates, plura divina secreta, complura mysteria, plurimas perfectiones, utque isto simplici intuitu anima suspenditur, admiratur; delectatur, inflammatur, interiorius immutatur, elevatur et perficitur. Testatur hoc de seipsâ

S. Theresia, *Vit.* c. 39; et P. Godinez, l. 5, c. 3, refert novisse se quosdam Theologos, qui aliquoties hæc gratiâ contemplationis circa hoc mysterium donabantur dicebantque lucem, quam circa id in libris reperiabant, esse tenuem, cum contra lux contemplationis esset clara et calorifica, intellectum sublimer illuminans et suaviter calefaciens voluntatem.

AN THEOLOGIA REQUIRATUR.

SCHOLIUM. Quando hic et in consequentibus dicitur quod Theologia tum dogmatica, tum scholastica aliquid ad contemplationem prodesse possit, non est sensus quasi verò illa ad hanc omnino requireretur, cum etiam sine notiâ Theologiæ in pluribus animabus contemplativis ejus defectum lux contemplationis abundantissimè suppleat; sed solum sensus est quod in illis, qui Theologiam calant, bonus illius usus fidem aequaliter illustrare et hoc modo ad contemplationem suo modo disponere valeat.

§ 278.

PRAXIS CONTEMPLATIONIS MYSTERII SS. INCARNATIONIS.

Contemplatio mysterii SS. Incarnationis iterum 1° pro fundamento habet fidem, quâ docemur Filium Dei factum esse hominem in utero SS. Mariæ Virginis, unitis inter se hypostaticè, naturâ divinâ et humanâ in personâ divinâ, supplente personalitatem et subsistentiam humanam: adeoque in Christo D. N. licet sint duæ integræ naturæ, non tamen sunt duæ personæ, nec duo filii. Eadem fides docet Christi actiones fuisse *Theandricas*, id est, Dei hominis, passum ut hominem, ut Deum resurrexisse; 2° Has veritates confirmat, variisque exemplis aliquo modo explicat et illustrat Theologia; 3° His duobus fundamentis accedit meditatio affectiva et continua de tanto mysterio; 4° His veritatibus fide creditis et per meditationem cum congruis affectibus expensis, a Deo subinde lux contemplationis effunditur ardens et accensa in intellectu, cujus vis ad voluntatem transit, quæ has veritates novo, ad-

mirabili et delectabili modo repræsentat et cognitionem adeo vivam, celerem, acutam, claram et delicatam in animâ causat, ut ita hic Deus Homo cor ad se trahat atque suspendat, ex cujus contemplatione tenero et blando amore inflammatur: anima affectibus redundat, desiderat, ardet, amat, tacet, audit, odoratur modo divino. Tunc fides vivificatur, spes erigitur, charitas flammescit, omnesque virtutes morales novam excellentiam recipiunt. Aliquoties Christus Jesus, ut Infans, nunc ut prædicans, nunc ut crucifixus, vel alio modo repræsentatur, ut in nobis virtutum moralium affectus, scilicet compunctionis, patientiæ, humilitatis, obedientiæ, doloris, timoris, confusionis, ex infantiâ, vitâ, passione, et morte Christi ejusque imitatione excitentur.

§ 279.

EXPEDIT HUMANITATEM CHRISTI CONTEMPLARI.

Expedit contemplativis, ut modo proprio cognoscant Deum per contemplationem, ab *humanitate Christi* contemplandâ non abstineant. Probatur 1° ex S. Scripturâ, quæ omnibus, nullâ factâ exceptione de contemplativis, Christum, etiam ut hominem, nobis considerandum proponit. *Luc. ix, 35: Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite. Joan. xvii, 3: Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum*; 2° Patet ex PP. S. Dionysius, c. 2, *de div. nom.*, agit de Jesu, quem ut Deum et ut hominem contemplatur, et hanc contemplationem se a divino Hierotheo didicisse fatetur, patiente divina, dicens: *Quod est omnis Theologiæ manifestativum, Jesus*. Cassianus, *Col. 1, c. 15*, cum Abbate Moyse inter alias multas pro materiâ contemplandi veritates collocat præcipuè Incarnationis mysteria. Richardus Victorin. l. 1, *de Contempl.*, c. 3 et l. 4, c. 22, non solum Deum, sed et omnes alias veritates revelatas censet posse esse promiscuè, objectum tam meditationis quàm contemplationis, quæ duo orandi genera solum in modo differunt: et, c. 18,

mysteria Incarnationis sigillatim collocat simul cum SS. Trinitate pro materiâ perfectissimi gradûs contemplationis. S. Augustinus in hæc verba, *Joan. xiv, 6: Ego sum via, veritas et vita, Serm. 55, de verbis Domini*, ait: « Assumendo hominem factus est via. Ambula per hominem, pervenis ad Deum: per ipsum vadis, et ad ipsum vadis. Noli quærere quâ ad illum pervenias nisi per ipsum.... Meliùs est in viâ claudicare quàm præter viam fortiter ambulare. » S. Bernardus, *Serm. 3, de Ascens.*, ad hoc venisse Christum docet, ut omnium nostrum intellectum illuminet, et *semper cogitemus (sive meditando, sive contemplando) et nunquam cogitare sufficiamus, quia mirabilia fecit*. S. Bonaventura, *in Stim. amor.*, p. 2, c. 3, ait: « Quicumque ad contemplationis quietem et dulcedinem, nisi per Christi lateris ostium voluerit introire, furem se reputet et latronem. Alvarus Pelagius refutans Beguardos, *in Planct. Eccl.*, l. 2, ait: « Quod dicunt isti maledicti, quòd caderent a perfectione suæ contemplationis, si de carne Christi aut passione ejus aliquid cogitarent, insanum est manifestè et diabolicæ arrogantiæ, quia videndo corpus Christi vident Deum per fidem et Divinitatem ejus, quæ conjuncta est carni Christi... Et quæ major et purior contemplatio quàm cogitare Deum passum in carne, ad cujus memoriam est illud Sacramentum principaliter institutum?... Nihil enim sic hominem ad Deum trahit et ad Deum allicit, sicut Deum hominem contemplando. » 3° Ratio est ex S. Thomâ, 2, 2, q. 180, a. 4, ubi statuitur quòd licet Deitas sit primarium contemplationis objectum, « sed quia per divinos affectus in Dei contemplationem manuducimur, secundum illud, *Rom. 1, 20: Invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur*: inde est, quod etiam contemplatio divinarum effectuum secundariò ad vitam contemplativam pertinet, prout scilicet ex hoc manuducitur homo in Dei cognitionem. » Sed inter divinos affectus divinissimûs est Incarnatio: ergo licet secundariò, ad contemplationem pertinet. Deinde juxta S. Thom. *Quodl. 8, art. 20*: non solum nobis mortalibus, sed Angelis et Beatis in cælo humani-

tas Christi janua est contemplationis: ait enim: « Illud ad quod primò attendunt Sancti est ipse Deus, et eum habent medium cujuslibet cognitionis et regulam cujuslibet operationis: et sic per prius contemplantur Divinitatem Christi quàm ejus humanitatem. In utrâque tamen contemplandâ delectationem inveniunt: unde dicitur *Joan. x, 9: Ingre- dientur scilicet Beati ad contemplandam Divinitatem Christi, et egredientur ad contemplationem ejus humanitatis et utrobique pascua invenient*, id est delectationem. » Ergo etiam contemplativi in viâ, utpote qui adhuc imperfectiores sunt quàm contemplativi in patriâ, per humanitatem Christi ad contemplationem assurgere debent.

§ 280.

CONTEMPLATIO HUMANITATIS CHRISTI AD AMOREM DEI ET ALIOS AFFECTUS EXCITANDOS UTILIS EST.

Contemplatio *humanitatis Christi* præterea ad excitandum in nobis amorem Dei et alios affectus virtutum, contemplationi proprios, utilis est. Probant hoc 1° textus S. Scripturæ, § 236, et pro meditatione humanitatis Christi, § 111 *seq.*, allati. Redit 2° probatio ex Patribus et Mysticis locis citatis allata, quibus accedit S. Bonaventura, c. 50. *Medit. Christ. vit.* dicens: « Vidisti, quomodo tria sunt genera contemplationis, scilicet humanitatis Christi, cœlestis curiæ ac Majestatis divinæ. Scire autem debes quòd in quâlibet harum duo sunt mentis excessus, intellectualis et affectualis. » 3° Confirmant hoc rationes, § 276 et 109, 115 allatæ.

SOLVUNTUR OBJECTIONES.

SCHOLIUM. Contra dicta, præter objectiones, § 111. *Sch.* solutas, dicunt nonnulli: 1° Contemplatio consistit in simplicissimo intuitu Dei, ut Dei; ergo humanitas Christi ad eam non spectat, sed solum ad meditationem, disponentem ad contemplationem. *Resp.* Contemplatio Dei, ut Dei, primaria et principalis est, per quam objec-

tum ejus secundarium, scilicet humanitas Christi, non excluditur. 2° S. Bonaventura *in Medit. vit. Christ.*, c. 50, ait: « Pro incipientibus et imperfectis est contemplatio humanitatis Christi. » Et, c. 51 concludit: « Illa rectius et magis propriè meditatio quàm contemplatio nominari solet. » Id quod confirmat ex S. Bernardo, *Serm. 62 in Cant.*, ubi vult, intrare ad interiora Verbi, alta contemplando, esse solius animæ perfectæ, cùm e contra imperfecti meditatione non nisi in vulnera Christi, ut purificentur, intrare debeant. *Resp.* S. Bonaventura solum vult humanitatem Christi in meditatione considerandam ad perfectos æquè ac imperfectos spectare; cùm e contra contemplatio ad solos perfectos spectet. Quo modo etiam S. Bernardus intelligendus est. 3° Perfecta contemplatio abstrahit ab omni sensibili, quia II *Cor. iii, 18*, dicitur: *Nos revelatâ facie (non velatâ) gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur.* Et S. Dionysius, c. 1 *de Nupt. Th.* Thimotheum hortatur: « Prætermitte et sensus et mentis actiones, eaque omnia, quæ et sub sensum cadunt et animo cernuntur etc. » Et similia habet Thaulerus, l. 33, *instit.*; et S. Joannes a Cruce, *in Ascens. mont.*, l. 2, c. 32. Ergo humanitas Christi, utpote sensibilis, non est objectum contemplationis. *Resp.* Contemplatio etiam circa res sensibiles esse potest, et S. Apostolus in loco citato solum Christum in seipso ab Apostolis et per fidem ab omnibus visum, Moysi eum figuratè videnti opposuit, et docet quòd in eo veluti speculo gloriam Deitatis speculemur. S. Dionysius verò, et reliqui citati humanitatem Christi ab objecto contemplationis plane non excludunt: sed potiùs includunt, uti patet ex § 236. Concludamus igitur humanitatem Christi non solum non posse contemplationem qualemcunque licèt eminentem impedire, sed etiam medium ad illam assequendam efficaciorum esse; Christus enim factus est homo visibilis ut hominem ad invisibilis Dei cognitionem elevaret. Ille est *ostium* per quod vadit quis ad Deum intelligendum; *ostium* per quod ad Deum profundâ contemplatione intratur. Et ideò Sancti qui inter alios dono contemplationis emnuerunt magis fuerunt Sanctissimæ humanitatis Christi amantes. *Non judicavi*, aiebat S. Paulus, I *Cor. ii, 2*, *me scire aliquid inter vos nisi Jesum Christum et hunc crucifixum.* Et *Galat. vi, 17: Ego autem stigmata Domini mei in corpore meo porto.* Et *ibid. ii, 20: Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus.* Quis nescit quem locum teneat inter contemplativos S. Franciscus Assis.? Porro ut intelligat quàm benè contemplationem suam sublimem cum amore Christi crucifixi conjunxerit oculos intendat in stigmata ipsius lateri, manibus ac pedibus impressa. Certum equidem est inter contemplativos ultimum non tenere locum S. Antonium de Pad.; at-

qui si velis scire quo in Christum amore cor ejus arderet, infantem divinum considera quem inter brachia astringit. Inter Sanctas contemplativas maximè eminerunt: 1° S. Catharina Sen. quæ, in spineâ coronâ quâ cingebatur caput ipsius, satis ostendit quantum dilexerit sponsum suum crucifixum; 2° S. Birgitta quæ quotidie ab ore ipso sui crucifixi Domini, doctrinæ cœlestis accipiebat pabula; 3° S. Theresia quæ deflebat amarè momenta in quibus de Jesu non cogitaverat. Hæc via est regia quam omnes secuti sunt Sancti ut progredirentur in cognitione ac amore Dei.

§ 281.

PRAXIS CONTEMPLANDI SS. EUCHARISTIAM.

Tertiò. Contemplatio mysterii *SS. Eucharistiæ* iterum 1° pro fundamento supponit fidem, quâ credimus quòd pronuntialis a legitimo Ministro verbis consecrationis, substantia panis et vini transubstantietur in corpus et sanguinem Christi, solis speciebus panis et vini remanentibus. Hæc et alia *SS. Eucharistiæ* mysteria 2° explicat, confirmat et defendit Theologia in iis qui eam didicerunt. His 3° subinde Deus in contemplativis accendit lucem contemplationis, quæ representat modum ac rationem, quâ corpus Christi sub speciebus sacramentalibus existit, velut rex in throno suo, cortinâ interjectâ; velut sol formosus, nubibus accidentium coopertus; velut fons Paradisi, frondibus specierum sacramentalium occultatus, ex quo quatuor flumina gratiæ, misericordiæ, charitatis et pietatis emanant, pro irrigandâ, lætificandâ et fecundandâ Ecclesiâ, cordibusque fidelium, qui ex eo bibunt. Quævis contemplatio in hunc modum representativa solet interdum esse tantæ virtutis, ut animam rapiat et suavi quâdam admiratione suspendat, ad conspectum harum divini amoris adinventionum. Tunc anima tripudiat, ac veluti redundans ardore igneo cujusdam grati amoris tota quanta liquescit et in affectus gratitudinis dissolvitur. Quantâ tunc facilitate credit, de quo antea quodammodo dubitabat? quantâ cum certitudine amplectitur id quod non capiebat? quantâ

cum claritate intelligit veritates humano discursui impervias? fides tam altas in eâ radices agit, ut millies mori pro quolibet articulo revelato eligeret: et quantumvis homines et Angeli contra id quod tum credit, exurgerent, ne minimo quidem apice a veritatibus, quas istâ firmitate credit, dimoveri posset. In hac intellectus perfectione voluntas non est otiosa, sed ardet amore ac cum veneratione et timore adorat. Terret suâ magnitudine illa majestas, quam adorat, amat, colit, reveretur, admiratur, laudat, gratitudine prosequitur et summâ cum puritate magnificat. Tunc anima sese humiliat, ac velut attonitâ magnitudine doni hujus, quo Deus semetipsum dat incarnatum et sub Sacramento in cibum animarum, tam intra quàm extra se verbis inops reperitur, affectibus et operibus quibus sufficiat, beneficio adeo ingenti referre gratias: proindeque in sapienti quodam silentio persistit, venerando tacens, cum decenter nequeat loquens gratias agere. His aliisque secretis et quibus explicandis imparem me profiteor, tenetur anima affectibus in istâ specie contemplationis. Ita Godinez, in *Prax. Theol. Myst.*, l. 5, c. 5.

§ 282.

PRAXIS CONTEMPLATIONIS ATTRIBUTORUM DEI.

Quartò. Contemplatio *attributorum Dei* denuò pro fundamento fidem habet, quâ 1° omnipotentiam, justitiam, misericordiam aliasque perfectiones per fidem revelatas credimus. 2° Easdem per affectus creatos, tanquam increatæ causæ doctes, cognoscimus. Sic omnipotentia detegitur in creatione cœli et terræ, Angelorum et hominum, totque adeo venustarum creaturarum cœlestium et elementarium, quarum consideratio in ingentem admirationem rapit. Justitia innotescit in æterno bonorum præmio et iniquorum supplicio: unde gignitur pœnæ timor et spes præmii. Misericordia quasi occupata invenitur in subveniendo tot et tantis creaturarum mi-